

Verslag eerste bijeenkomst adviescommissie 'Ethnicity and COVID-19' onderzoek, dd 7 oktober 2020

Aanwezig: 5.1.2e 5.1.2e, 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e
 5.1.2e, 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e
 Niet aanwezig konden zijn: 5.1.2e
 Vanuit de onderzoeksgroep waren aanwezig: 5.1.2e 5.1.2e
 5.1.2e 5.1.2e

Rol van adviescommissie

De rol van de adviescommissie is gedefinieerd als: kritisch meedenken met onderzoekers over met name de implicaties van de resultaten van het onderzoek voor beleid en praktijk, de communicatie daarover, en over hoe verbeteringen in beleid en praktijk het best kunnen worden bewerkstelligd. In aanvulling hierop bespreken we hoe informatie die de adviescommissie vanuit deze vergaderingen verkrijgt, door kan spelen naar anderen (bijv. door rol die leden van de adviescommissie hebben in weer andere aan COVID-19 gerelateerde commissies, zoals van RIVM en GR). We spreken af dat, als ze dat willen, de leden van de adviescommissie hierover overleggen met de onderzoekers. Dit geldt uiteraard niet voor die informatie die al in het publieke domein is.

Bespreking van opzet en voortgang van het onderzoek aan de hand van de bijgeleverde rapportage

Aan de orde komen de volgende onderwerpen:

- De insteek van het onderzoek is sterk epidemiologisch. Opgemerkt wordt dat ook gedragsvragen heel belangrijk zijn om te onderzoeken. De onderzoekers beamen dat, en zullen veel aandacht en tijd besteden aan WP3, waar het vooral over gedragsmatige aspecten gaat. Bovendien hebben ze besloten in WP1 het aspect van testen toe te voegen. Het RIVM is ook bezig om testuitslagen te verrijken met sociaal-demografische variabelen – we moeten dit goed afstemmen, om dubbel werk te voorkomen.
- Er wordt gewezen op verschillende onderwerpen die van groot belang zijn om in relatie tot eventuele etnische verschillen in COVID-19 infecties en prognose te bekijken:
  - woonomstandigheden,
  - immunologische reactie (hyperinflammatie),
  - toegang tot non-COVID zorg onder meer in relatie tot digitale zorg (bijv. bij Eritrese groep),
  - geringe bereidheid tot laten testen ('als eruit komt dat het COVID-19 is, dan kijkt de arts niet verder naar wat er nog meer met me aan de hand is')
  - religie ("God beschermt mij").
- Bij publicatie van de resultaten is het van heel groot belang niet bij te dragen aan een verdere polarisatie van het debat rondom groepen die een hoog risico lopen op besmetting of een slechte prognose, en verdere stigmatisering te vermijden. Mogelijk dat storytelling een manier kan zijn om de menselijke kant van het probleem helder te maken (bijv. waarom is het zo moeilijk om in bepaalde beroepen of woonomstandigheden 1,5 meter afstand te bewaren). Daarbij is het belangrijk te realiseren dat COVID-19 in veel groepen een taboe is. Mogelijk dat het ook goed is bij publicatie de uitkomsten in een bredere context te plaatsen, zodat duidelijk wordt dat bepaalde problematiek niet alleen voor mensen met een migratie-achtergrond geldt (bijv. woonomstandigheden).

- De adviescommissie verwacht grote verschillen tussen etnische groepen. Gewezen wordt op de bijzondere positie van Syrische vluchtelingen, onder meer omdat ze pas recent in Nederland zijn.
- Er zijn verschillende andere onderzoeken die ook voor de vraagstellingen van dit onderzoek relevant kunnen zijn. Genoemd wordt o.a. onderzoek over toegankelijkheid van huisartszorg (Patrick Bindels).
- W.b. de informatievoorziening aan groepen met een migratie-achtergrond moeten we ons realiseren dat migranten door informatie vanuit het land van herkomst vaak een ander, veel strikter beeld krijgen van wat er nodig is om de COVID-19 epidemie in te dammen. Het gevoel is dat we hier in Nederland de regels te losjes toepassen. Dit levert onzekerheid op.
- Gewezen wordt op de stress die het oplevert als iemand COVID-19 infectie heeft, terwijl hij/zij zich goed aan de regels van hygiëne heeft gehouden zoals die sowieso al in de Islam gelden (“ik ben besmet, dus ben ik geen goede moslim”).
- Bij de publicatie van resultaten is het belangrijk te laten zien dat het niet alleen een problematiek is die in de grote steden speelt.

Presentatie van eerste resultaten uit WP1

Op basis van de resultaten die **5.1.2e** presenteert, adviseert de commissie zo snel mogelijk de resultaten voor de Ghanese groep naar buiten te brengen, met als primaire doel deze gemeenschap te beschermen. Er wordt een aantal suggesties gegeven voor de verklaring van het patroon, die de onderzoekers de komende weken verder zullen analyseren: testgedrag; woon- en werkomstandigheden en de mogelijkheden om in quarantaine te gaan; mogelijk a-symptomisch verloop (andere virusklaring) en de effecten die dat op gedrag heeft; gebrekkige taalvaardigheid in het Nederlands; mogelijke man/vrouw verschillen; link met verloop van epidemie in Amsterdam (bepaalde wijken eerder getroffen). Het is belangrijk eerst zicht te krijgen op die verklaringen, zodat de resultaten in context geplaatst kunnen worden.